

ТАКСІЧНЫЯ АДЖОДЫ: АПЕРАЦЫЯ «ЛІКВІДАЦЫЯ»

Стойкія арганічныя забруджвальнікі (САЗ) назапашваюцца ў прыродным асяроддзі, арганізме чалавека і жывёл, перамяшчаюцца на вялікія адлегласці, нават у самай малой канцэнтрацыі праяўляюць генатаксічны, імунатаксічны і канцэрагенныя эфекты. Менавіта таму праблема звароту са стойкімі арганічнымі забруджвальнікамі вызначана сусветнай супольнасцю як глабальная экалагічная пагроза, якая патрабуе прыняцця тэрміновых мераў.

Міжнародныя патрабаванні па звароце з гэтымі забруджвальнікамі вызначаныя Стагольмскай канвенцыяй аб стойкіх арганічных забруджвальніках. Документ быў прыняты ў Стагольме (Швецыя) яшчэ ў 2001 годзе. Ужо ў 2003-м да яе далучылася і Беларусь.

Стагольмскай канвенцыяй вызначаны 12 самых небяспечных сінтэзаваных стойкіх арганічных забруджвальнікаў. Дзевяць з іх — гэта хлор-змяшчальныя пестыцыды (альдрын, дьльдрын, хлардан, дыхлор-дыфеніл-трыхлорэтан, эндрын, гептахлор, гексахлорбензол, міракс і таксафен), поліхларыраваныя біфенілы (ПХБ) і выкіды поліхларыраваных дыбенза-п-дыякінаў і дыбензафуранаў, гексахлорбензолу і ПХБ (дыякісны і фураны). Поліхларыраваныя біфенілы доўгі час выкарыстоўваліся ў якасці дыэлектрычнай або ахаладжальнай вадкасці ў электрааб-

У 70–80 гадах мінулага стагоддзя каля 3,7 тысячы тон непрыдатных пестыцыдаў былі змешчаныя ў сямі захаваннях Брэсцкай, Віцебскай, Гомельскай, Гродзенскай і Магілёўскай абласцей.

За кошт сродкаў рэспубліканскага фонду аховы прыроды ліквідаванае Гяршонскае захаванне непрыдатных пестыцыдаў у Брэсцкай вобласці. Непрыдатныя пестыцыды былі вывезеныя на КУП «Комплекс па перапрацоўцы і захаванні таксічных прамысловых адходаў Гомельскай вобласці». З 2008 года ў Гомельскай вобласці працягваюцца работы па ліквідацыі самага буйнога — Петрыкаўскага захавання непрыдатных пестыцыдаў, якое знаходзіцца на тэрыторыі Лучыцкага лясніцтва Петрыкаўскага раёна.

сталаяванні, у якасці пластыфікатараў і іншых дабавак падчас вытворчасці лакаў, фарбаў, змазачных маслаў, гідраўлічных вадкасцяў і г.д.

У маі мінулага года ў Жэневе, на чацвёртай нарадзе канферэнцыі бакоў Стагольмскай канвенцыі аб стойкіх арганічных забруджвальніках было прынятае рашэнне аб унясенні паправак да канвенцыі. Так, у дакуменце апынуўся яшчэ шэраг хімічных рэчываў: хлордэкон, гексабромдыфеніл, пентахлорбензол, ліндан, альфа-гексахлорцыклагексан, бэта-гексахлорцыклагексан, тэтрабромдыфенілавы эфір і пентабромдыфенілавы эфір (камерцыйны пентабромдыфенілавы эфір), гексабромдыфенілавы эфір і гептабромдыфенілавы эфір (камерцыйны актэбромдыфенілавы эфір), перфторактанавая сульфанавае кіслата, яе солі і перфторактанавыя сульфанілфарматы. Нягледзячы на тое, што ў спіс трапілі пентабромдыфенілавы і актэбромдыфенілавы эфіры, была дазволена перапрацоўка тавараў, якія ўтрымліваюць гэтыя рэчывы, а таксама іх эксперт да 2030 года.

Як ужо было сказана, Беларусь далучылася да Стагольмскай канвенцыі аб стойкіх арганічных забруджвальніках пасля прыняцця Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 26 снежня 2003 года. Такім чынам, краіна ўзяла на сябе пэўныя абавязальнасці. Быў распрацаваны Нацыянальны план выканання абавязкаў, прынятых Рэспублікай Беларусь па Стагольмскай канвенцыі аб стойкіх арганічных забруджвальніках, на 2007-2010 гады і на перыяд да 2028 года. План быў зацверджаны адпаведным Указам Прэзідэнта.

На першым этапе — у 2007-2010 гадах — асноўнымі накірункамі работы сталі ўдасканаленне заканадаўства ў галіне звароту са стойкімі арганічнымі забруджвальнікамі, абследаванне і ачыстка тэрыторый, забруджаных апошнімі, развіццё нацыянальнай сістэмы маніторынгу навакольнага асяроддзя і стану здароўя насельніцтва, экалагічна бяспечнае захаванне і абсяшкоджванне адходаў, якія ўтрымліваюць стойкія арганічныя забруджвальнікі.

Як паведамляюць у Міністэрстве прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусь, на сёння зроблены папярэдні аналіз выканання мерапрыемстваў Нацыянальнага плана выканання абавязкаў, прынятых Рэспублікай Беларусь па Стагольмскай канвенцыі аб стойкіх арганічных забруджвальніках, на 2007-2010 гады.

1. ПРАВОВАЕ РЭГУЛЯВАННЕ Ў ГАЛІНЕ АБЫХОДЖАННЯ З САЗ

Прыняты шэраг нарматыўных прававых і тэхнічных нарматыўных прававых актаў, якія ўстанаўліваюць прыродааарончыя патрабаванні пры абыходжанні з САЗ.

Пастановай Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Беларусі і Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Беларусі ад 3 лютага 2005 года «Аб зацвярджэнні Правілаў звароту з непрыдатнымі пестыцыдамі» ўстаноўленыя прыродаахоўныя патрабаванні пры звароце з непрыдатнымі пестыцыдамі на тэрыторыі краіны. У тым ліку парадак арганізацыі работ пры звароце з непрыдатнымі пестыцыдамі, абавязкі іх уладальнікаў пры абыходжанні з апошнімі, парадак уліку, інвентарызацыі, патрабаванні да

катарныя злучэнні (бенза(а)перэн, бенза(б)флуарантэн, бенза(к)флуарантэн, індэна(1,2,3-с,д)пірэн). Гэты дакумент утрымлівае ўдзельныя паказчыкі выкідаў САЗ для асноўных катэгорый крыніц выкідаў у Рэспубліцы Беларусь.

у перавазі, парадак пераўпакоўкі, парадак і спосабы ідэнтыфікацыі, патрабаванні да тэхнікі бяспекі, пажарнай бяспекі і аховы працы пры рабоце з непрыдатнымі пестыцыдамі, парадак арганізацыі і правядзення маніторынгу навакольнага асяроддзя ў раёне размяшчэння аб'ектаў захавання непрыдатных пестыцыдаў, прыродаахоўныя патрабаванні да работ па абсяшкоджанні непрыдатных пестыцыдаў.

У 2008 годзе прынятая пастанова Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Беларусі «Аб зацвярджэнні Правілаў абыходжання з абсталяваннем і адходамі, якія ўтрымліваюць поліхларыраваныя біфенілы». Правілы вызначылі парадак ідэнтыфікацыі, маркіроўкі і ўліку абсталявання і адходаў, якія ўтрымліваюць поліхларыраваныя біфенілы; парадак кантролю стану абсталявання, якое ўтрымлівае ПХБ і дзеянні пры выяўленых пашкоджаннях і ўцэпцы ПХБ; патрабаванні да захоўвання і перамяшчэння абсталявання і адходаў, якія ўтрымліваюць ПХБ; патрабаванні бяспекі пры рабоце з абсталяваннем, якое ўтрымлівае ПХБ.

Для стварэння неабходнай метадычнай базы маніторынгу САЗ у аб'ектах навакольнага асяроддзя пастановай Дзяржаўнага камітэта па стандартызацыі Рэспублікі Беларусь ад 29 снежня 2007 года зацверджаныя дзяржаўныя стандарты СТБ EN 1948-2-2007 «Выкіды ад стацыянарных крыніц. Вызначэнне масавай канцэнтрацыі ПХДД/ПХБФ і дыякісідападобных ПХБ. Частка 2. Экстракцыя і ачыстка ПХДД/ПХБФ» і СТБ ISO 11464-2007 «Якасць глебы. Папярэдняя падрыхтоўка проб для фізіка-хімічнага аналізу»; СТБ ISO 14507-2007 «Якасць глебы. Папярэдняя падрыхтоўка проб для вызначэння арганічных забруджвальных рэчываў».

Мінпрыроды сумесна з Дзяржстандартам распрацаваў дзяржаўны стандарт СТБ EN 1948-3-2008 «Выкіды ад стацыянарных крыніц. Вызначэнне масавай канцэнтрацыі ПХДД/ПХДФ і дыякісіпадобных ПХБ. Частка 3. Ідэнтыфікацыя і якаснае вызначэнне ПХБД/ПХДФ». Сумесна з Нацыянальнай акадэміяй навук Беларусь і Мінпрыроды распрацаваў тэхнічны кодэкс устаноўленай практыкі (ТКП) 17.08-13-2010 «Ахова навакольнага асяроддзя і прыродакарыстанне. Атмасфера. Выкіды забруджвальных рэчываў у атмасфернае паветра. Правілы разліку выкідаў стойкіх арганічных забруджвальнікаў». Кодэкс ўстанаўлівае адзіны парадак разліку выкідаў у атмасферу такіх стойкіх арганічных забруджвальнікаў, як дыякісны/фураны, ПХБ, гексахлорбензол і інды-

2. УПРАЎЛЕННЕ Ў ГАЛІНЕ АБЫХОДЖАННЯ З САЗ

У рамках Нацыянальнай сістэмы маніторынгу навакольнага асяроддзя распрацаваная структура спецыялізаванай базы даных САЗ: вызначаныя фарматы захоўвання, уводу і сарціроўкі даных з улікам дыферэнцыяцыі па аб'ектах назірання з дакладнай ідэнтыфікацыяй месцаў адбору проб. Выкананая распрацоўка праграма модуля для першаснай апрацоўкі інфармацыі з мэтай вызначэння ў рамках вопытнай эксплуатацыі фарматаў карыстальніцкіх справаздач пры распрацоўцы прыкладнага праграма прадукту на наступных этапах. Акрамя таго, сфарміраваныя звесткі маніторынгу САЗ у павярхоўных і падземных водах, глебе за 2006–2007 гады.

Для расшырэння функцыянальных магчымасцяў спецыялізаванай базы звестак праведзена яе рэструктурызация, створаны асобныя банкі даных аб'ектаў навакольнага асяроддзя (павярхоўныя і падземныя воды, донныя адкладанні і завесі, глебы), створаная бібліятэка дзейных і патэнцыйных крыніц пастануплення САЗ у навакольнае асяроддзе, у раёнах размяшчэння якіх арганізаванае правядзенне назіранняў.

Праведзеная работа па стварэнні баз звестак аб пестыцыдах, аб'ектах іх размяшчэння і тэрыторыях, забруджаных

ца непераўпакаванымі 153 тונה пестыцыдаў. 3 іх у Віцебскай вобласці — 99,2 тונה, Гродзенскай — 21,1 і Мінскай — 32,7 тונה.

4. АБЫХОДЖАННЕ З АБСТАЛЯВАННЕМ, МАТЭРЫЯЛАМІ І АДХОДАМІ, ЯКІЯ УТРЫМЛІВАЮЦЬ ПОЛІХЛАРЫРАВАНЫЯ БІФЕНІЛЫ

Праведзеная інвентарызацыя і маркіроўка абсталявання, якое ўтрымлівае ПХБ. Па выніках інвентарызацыі ўстаноўлена, што ў Беларусі налічваецца 54,6 тысячы сілавых кандэнсатараў, 308 сілавых трансфарматараў і 29 ёмістасцяў з ПХБ.

пестыцыдамі; аб ПХБ, абсталяванні, матэрыялах і адходах, якія ўтрымліваюць ПХБ; тэрыторыях, забруджаных ПХБ; аб крыніцах выкідаў САЗ у выніку іх ненаўмыснай вытворчасці.

3. АБЫХОДЖАННЕ З НЕПРЫДАТНЫМІ ПЕСТЫЦЫДАМІ

На тэрыторыі рэспублікі размешчаныя сем захаванняў непрыдатных пестыцыдаў. У Брэсцкай вобласці — Гяршонскае захаванне, Віцебскай — Верхнядзвінскае, Пастаўскае, Гарадоцкае, Гомельскай — Петрыкаўскае, Гродзенскай — Слонімскае, Магілёўскай — Дрыбінскае. У 2007 годзе ліквідаванае Гяршонскае захаванне непрыдатных пестыцыдаў. Атрыманыя пестыцыды накіраваныя на КУП «Комплекс па перапрацоўцы і захаванні таксічных прамысловых адходаў Гомельскай вобласці». У Гомельскай вобласці працягваюцца работы па ліквідацыі Петрыкаўскага захавання непрыдатных пестыцыдаў.

Выкананыя інжынерна-тэхнічныя мерапрыемствы па зніжэнні шкоднага ўздзеяння непрыдатных пестыцыдаў, якія ўтрымліваюцца ў Слонімскай, Верхнядзвінскай, Пастаўскай, Гарадоцкай, Дрыбінскай захаваннях: адноўленыя пад'язныя шляхі, авбод-

ныя каналы для адводу талых вод, абгароджванні, назіральныя свідравіны, захаванні ўкрытыя плёнкі або дадатковым слоём гліны, устаноўлены аншлагі.

Праведзеная работа па пераўпакоўцы непрыдатных пестыцыдаў, якія знаходзяцца на захаванні ў сельскагаспадарчых прадпрыемствах.

Па інфармацыі Галоўнай дзяржаўнай інспекцыі па насенняводстве, караніне і абароне раслін, у рэспубліцы застаюцца

Прыклад правядзення інжынерна-тэхнічных мерапрыемстваў на адным з захаванняў непрыдатных пестыцыдаў. Да правядзення работ і пасля.

вынікаў спецыяльнага абследавання шэрагу падстанцый РУП «Брэстэнерга», канцэрна «Белэнерга», цыгавых падстанцый Беларускай чыгункі, а таксама прампляцоўкі ААТ «Лакафарба». У Беларусі выяўленыя забруджваемыя глебы на тэрыторыі 28 прадпрыемстваў, у тым ліку 52 падстанцыя і 7 прампляцоўках. Гэты пералік будзе папаўняцца па меры расшырэння даследаванняў і назапашвання звестак аб утрыманні ПХБ у глебах.

5. МАΝΙΤΟΡЫНГ УТРЫМАННЯ САЗ У НАВАКОЛЬНЫМ АСЯРОДДЗІ

Асноўнай задачай маніторынгу і кантролю за САЗ у аб'ектах навакольнага асяроддзя на 2006-2010 гады было фарміраванне сістэмнага падыходу да маніторынгу САЗ у аб'ектах навакольнага асяроддзя, інтэграванага ў Нацыянальную сістэму маніторынгу навакольнага асяроддзя ў Рэспубліцы Беларусь.

Паэтапнае разгортванне сістэмы маніторынгу САЗ у аб'ектах навакольнага асяроддзя ўключае ў сябе:

- фарміраванне прыборнага і метадычнага забеспячэння для правядзення вымярэнняў утрымання САЗ у розных аб'ектах навакольнага асяроддзя;
- правядзенне папярэдняга даследаванняў і вызначэнне на іх аснове прычынаў тэрытарыяльнага і мэтавага фарміравання сеткі пунктаў маніторынгу і рэгламентаў правядзення назіранняў;
- стварэнне тэхнічнай базы для арганізацыі збору і захоўвання атрыманых звестак маніторынгу САЗ у аб'ектах навакольнага асяроддзя.

Набыты і ўведзены ў эксплуатацыю высокаэфектыўныя вадкасныя храматаграфы, прызначаны для колькаснага вызначэння палярных арганічных злучэнняў, што дазволіла павялічыць аб'ёмы аналітычных работ і дакладнасць аналізу проб.

Праведзенае папярэдняе даследаванне каля 150 патэнцыйных крыніц пастануплення САЗ. Гэта захаванні непрыдатных пестыцыдаў, палігоны бытавых і прамысловых адходаў, глеістыя карты, палі фільтрацыі. Штогадоваыя аб'ёмы адабраных проб і выкананых аналізаў склалі больш за 250 і 3,5 тысячы адпаведна. Гэта дазволіла арганізаваць сістэматычнае назіранне ўтрымання хлорзмяшчальных пестыцыдаў і ПХБ у аб'ектах навакольнага асяроддзя ў раёнах размяшчэння шэрагу буйных і патэнцыйна небяспечных крыніц пастануплення САЗ. Акрамя таго, арганізаванае правядзенне сістэматычных назіранняў за ўтрыманнем САЗ у вадзе і донных адкладаннях трансгранічных участкаў 35 рэк Беларусі.

Праведзенае папярэдняе даследаванне каля 150 патэнцыйных крыніц пастануплення САЗ. Гэта захаванні непрыдатных пестыцыдаў, палігоны бытавых і прамысловых адходаў, глеістыя карты, палі фільтрацыі. Штогадоваыя аб'ёмы адабраных проб і выкананых аналізаў склалі больш за 250 і 3,5 тысячы адпаведна. Гэта дазволіла арганізаваць сістэматычнае назіранне ўтрымання хлорзмяшчальных пестыцыдаў і ПХБ у аб'ектах навакольнага асяроддзя ў раёнах размяшчэння шэрагу буйных і патэнцыйна небяспечных крыніц пастануплення САЗ. Акрамя таго, арганізаванае правядзенне сістэматычных назіранняў за ўтрыманнем САЗ у вадзе і донных адкладаннях трансгранічных участкаў 35 рэк Беларусі.

Праведзенае папярэдняе даследаванне каля 150 патэнцыйных крыніц пастануплення САЗ. Гэта захаванні непрыдатных пестыцыдаў, палігоны бытавых і прамысловых адходаў, глеістыя карты, палі фільтрацыі. Штогадоваыя аб'ёмы адабраных проб і выкананых аналізаў склалі больш за 250 і 3,5 тысячы адпаведна. Гэта дазволіла арганізаваць сістэматычнае назіранне ўтрымання хлорзмяшчальных пестыцыдаў і ПХБ у аб'ектах навакольнага асяроддзя ў раёнах размяшчэння шэрагу буйных і патэнцыйна небяспечных крыніц пастануплення САЗ. Акрамя таго, арганізаванае правядзенне сістэматычных назіранняў за ўтрыманнем САЗ у вадзе і донных адкладаннях трансгранічных участкаў 35 рэк Беларусі.

Прыклад правядзення інжынерна-тэхнічных мерапрыемстваў на адным з захаванняў непрыдатных пестыцыдаў. Да правядзення работ і пасля.

вынікаў спецыяльнага абследавання шэрагу падстанцый РУП «Брэстэнерга», канцэрна «Белэнерга», цыгавых падстанцый Беларускай чыгункі, а таксама прампляцоўкі ААТ «Лакафарба». У Беларусі выяўленыя забруджваемыя глебы на тэрыторыі 28 прадпрыемстваў, у тым ліку 52 падстанцыя і 7 прампляцоўках. Гэты пералік будзе папаўняцца па меры расшырэння даследаванняў і назапашвання звестак аб утрыманні ПХБ у глебах.

У 2008 годзе былі праведзеныя работы па выемцы найбольш забруджанага грунту на прадпрыемствах Беларускай чыгункі. Грунт упакаваны ў металічныя або пластмасавыя ёмістасці. Агульная вага выбраных і упакаваных грунтоў складала каля 33 тон. У 2009 годзе ў арганізацыях «Белэнерга» таксама былі праведзеныя работы па выемцы і ўпакоўцы ў герметычныя кантэйнеры 2,5 тונה грунту, забруджанага ПХБ. Паўторнае абследаванне гэтых пляцовак паказала, што астаткавая колькасць ПХБ не перавышае 50 мг/кг глебы.

6. МАΝΙΤΟΡЫНГ СТАНУ ЗДАРОЎЯ НАСЕЛЬНІЦТВА Ў СУВЯЗІ З УЗДЗЕЯННЕМ САЗ

З мэтай развіцця сістэмы маніторынгу здароўя насельніцтва рэспублікі ў сувязі з уздзеяннем САЗ Міністэрства аховы здароўя Беларусі распрацавала «Метадыку адначасовага вызначэння астаткавых колькасцяў поліхларыраваных біфенілаў і хлорарганічных пестыцыдаў у грудным жаночым малаці і прадуктах жывёлагадоўлі з дапамогай вадкаснай храматаграфіі». Зацверджаная Галоўным дзяржаўным санітарным урачом Рэспублікі Беларусь у 2007 годзе метадыка прадугледжвае парадак правядзення аналізу прадуктаў харчавання, якія могуць быць патэнцыйна забруджанымі ПХБ, — малака і малачных прадуктаў, мяса і мясапрадуктаў.

У рамках санітарнага нагляду праведзена:

- звыш 10 тысяч аналізаў на ўтрыманне хлорарганічных злучэнняў у мясе і мясапрадуктах, рыбе і рыбапрадуктах, малаці і прадуктах, вырабленых з малака. Перавышэнняў устаноўленых гігіенічных рэгламентаў не выяўлена.
- 250 даследаванняў на ўтрыманне поліхларыраваных дыбенза-п-дыякіснаў і дыбенза-п-фуранаў.
- 198 даследаванняў узораў прадуктаў харчавання, харчовай сыравіны і пітной вады з усіх рэгіёнаў рэспублікі на ўтрыманне поліхларыраваных біфенілаў.

7. СКАРАЧЭННЕ ВЫКІДАЎ САЗ У ВЫНІКУ ІХ НЕНАЎМЫСНАЙ ВЫТВОРЧАСЦІ

У 2007 годзе Міністэрствам жыллёва-камунальнай гаспадаркі Беларусі былі набыты 52 катлаагрэгаты, у камплект якіх уваходзяць гарызантальныя цыклоны-попеляўлоўнікі, прызначаныя для сухой інерцыйнай чысткі газу з максімальнай тэмпературай 280 градусаў.

8. ІНФАРМАЦЫЙНА-АСВЕТНІЦКАЯ РАБОТА

Забяспечана функцыянаванне сайта, на якім размяшчаюцца і абнаўляюцца інфармацыйныя матэрыялы пра САЗ. Праблема неаднойчы агулвалася з дапамогай сацыяльных відэаролікаў, прысвечаных папярэджванню негатыўнага ўздзеяння САЗ на навакольнае асяроддзе і чалавека. У перыядычных выданнях друкаваліся адпаведныя тэматычныя артыкулы. Два гады таму быў праведзены рэспубліканскі конкурс праектаў грамадскіх аб'яднанняў.

9. НАВУКОВАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ Ў ГАЛІНЕ АБЫХОДЖАННЯ З САЗ

Распрацаваны прагнозы аб'ёмаў выкідаў САЗ на перыяд да 2020 года.

Сумарныя выкіды дыякіснаў/фуранаў у атмасфернае паветра ў 2008 годзе склалі, паводле ацэнкі, 38,163 г ЭТ, выкіды ГХБ — 0,816 кг у год, выкіды ПХБ — 11,318 кг у год.

Праведзеная работа па абгрунтаванні ўкаранення тэхналогіі абсяшкоджвання

6. МАΝΙΤΟΡЫНГ СТАНУ ЗДАРОЎЯ НАСЕЛЬНІЦТВА Ў СУВЯЗІ З УЗДЗЕЯННЕМ САЗ

З мэтай развіцця сістэмы маніторынгу здароўя насельніцтва рэспублікі ў сувязі з уздзеяннем САЗ Міністэрства аховы здароўя Беларусі распрацавала «Метадыку адначасовага вызначэння астаткавых колькасцяў поліхларыраваных біфенілаў і хлорарганічных пестыцыдаў у грудным жаночым малаці і прадуктах жывёлагадоўлі з дапамогай вадкаснай храматаграфіі». Зацверджаная Галоўным дзяржаўным санітарным урачом Рэспублікі Беларусь у 2007 годзе метадыка прадугледжвае парадак правядзення аналізу прадуктаў харчавання, якія могуць быць патэнцыйна забруджанымі ПХБ, — малака і малачных прадуктаў, мяса і мясапрадуктаў.

У рамках санітарнага нагляду праведзена:

- звыш 10 тысяч аналізаў на ўтрыманне хлорарганічных злучэнняў у мясе і мясапрадуктах, рыбе і рыбапрадуктах, малаці і прадуктах, вырабленых з малака. Перавышэнняў устаноўленых гігіенічных рэгламентаў не выяўлена.
- 250 даследаванняў на ўтрыманне поліхларыраваных дыбенза-п-дыякіснаў і дыбенза-п-фуранаў.
- 198 даследаванняў узораў прадуктаў харчавання, харчовай сыравіны і пітной вады з усіх рэгіёнаў рэспублікі на ўтрыманне поліхларыраваных біфенілаў.

7. СКАРАЧЭННЕ ВЫКІДАЎ САЗ У ВЫНІКУ ІХ НЕНАЎМЫСНАЙ ВЫТВОРЧАСЦІ

У 2007 годзе Міністэрствам жыллёва-камунальнай гаспадаркі Беларусі былі набыты 52 катлаагрэгаты, у камплект якіх уваходзяць гарызантальныя цыклоны-попеляўлоўнікі, прызначаныя для сухой інерцыйнай чысткі газу з максімальнай тэмпературай 280 градусаў.

8. ІНФАРМАЦЫЙНА-АСВЕТНІЦКАЯ РАБОТА

Забяспечана функцыянаванне сайта, на якім размяшчаюцца і абнаўляюцца інфармацыйныя матэрыялы пра САЗ. Праблема неаднойчы агулвалася з дапамогай сацыяльных відэаролікаў, прысвечаных папярэджванню негатыўнага ўздзеяння САЗ на навакольнае асяроддзе і чалавека. У перыядычных выданнях друкаваліся адпаведныя тэматычныя артыкулы. Два гады таму быў праведзены рэспубліканскі конкурс праектаў грамадскіх аб'яднанняў.

9. НАВУКОВАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ Ў ГАЛІНЕ АБЫХОДЖАННЯ З САЗ

Распрацаваны прагнозы аб'ёмаў выкідаў САЗ на перыяд да 2020 года.

Сумарныя выкіды дыякіснаў/фуранаў у атмасфернае паветра ў 2008 годзе склалі, паводле ацэнкі, 38,163 г ЭТ, выкіды ГХБ — 0,816 кг у год, выкіды ПХБ — 11,318 кг у год.

Праведзеная работа па абгрунтаванні ўкаранення тэхналогіі абсяшкоджвання

На тэрыторыі Беларусі застаецца 6 захаванняў з 3540,4 тонамі непрыдатных пестыцыдаў. Разглядаецца магчымасць ліквідацыі ўсіх захаванняў.

Праект Нацыянальнага плана выканання абавязкаў, прынятых Рэспублікай Беларусь па Стагольмскай канвенцыі аб стойкіх арганічных забруджвальніках, на 2011-2015 гады і на перыяд да 2028 года прадугледжвае ліквідацыю Слонімскага захавання непрыдатных пестыцыдаў з прыцягненнем міжнароднай тэхнічнай дапамогі. Запланаваная таксама ліквідацыя Гарадоцкага захавання непрыдатных пестыцыдаў.

Праведзенае папярэдняе даследаванне каля 150 патэнцыйных крыніц пастануплення САЗ. Гэта захаванні непрыдатных пестыцыдаў, палігоны бытавых і прамысловых адходаў, глеістыя карты, палі фільтрацыі. Штогадоваыя аб'ёмы адабраных проб і выкананых аналізаў склалі больш за 250 і 3,5 тысячы адпаведна. Гэта дазволіла арганізаваць сістэматычнае назіранне ўтрымання хлорзмяшчальных пестыцыдаў і ПХБ у аб'ектах навакольнага асяроддзя ў раёнах размяшчэння шэрагу буйных і патэнцыйна небяспечных крыніц пастануплення САЗ. Акрамя таго, арганізаванае правядзенне сістэматычных назіранняў за ўтрыманнем САЗ у вадзе і донных адкладаннях трансгранічных участкаў 35 рэк Беларусі.